

DOMSTOLENS DOM

20. marts 2003 *

I sag C-291/00,

angående en anmodning, som tribunal de grande instance de Paris (Frankrig) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

LTJ Diffusion SA

mod

Sadas Vertbaudet SA,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 5, stk. 1, litra a), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 40, s. 1),

* Processprog: fransk.

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene M. Wathelet og R. Schintgen samt dommerne C. Gulmann, P. Jann, F. Macken (refererende dommer), N. Colneric, S. von Bahr og J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: F.G. Jacobs

justitssekretær: afdelingschef D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— LTJ Diffusion SA ved avocat F. Fajgenbaum

— Sadas Vertbaudet SA ved avocat A. Bertrand

— Det Forenede Kongeriges regering ved G. Amodeo, som befuldmægtiget, bistået af barrister D. Alexander

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K. Banks, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 10. oktober 2001 er afgivet mundtlige indlæg af LTJ Diffusion SA ved F. Fajgenbaum, af Sadas Vertbaudet SA ved A. Bertrand, af den franske regering ved A. Maîtrepierre, som befuldmægtiget, af Det Forenede Kongeriges regering ved barrister M. Tappin, og af Kommissionen ved K. Banks,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 17. januar 2002,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Ved dom af 23. juni 2000, indgået til Domstolen den 26. juli 2000, har tribunal de grande instance de Paris i medfør af artikel 234 EF forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 5, stk. 1, litra a), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 40, s. 1, herefter »direktivet«).

- 2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem LTJ Diffusion SA (herefter »LTJ Diffusion«) og Sadas Vertbaudet SA (herefter »Sadas«), hvorunder Sadas er sagsøgt for at have krænket et varemærke, som LTJ Diffusion har registreret for beklædningsartikler.

Relevante retsregler

Fællesskabsbestemmelserne

- 3 Direktivet fastslår i første betragtning, at de nationale lovgivninger om varemærker indebærer forskelligheder, som kan hindre den frie bevægelighed for varer og den frie udveksling af tjenesteydelser samt fordreje konkurrencevilkårene i fællesmarkedet. Det anføres i den nævnte betragtning, at det derfor er nødvendigt at tilnærme medlemsstaternes lovgivninger indbyrdes med henblik på det indre markeds oprettelse og funktion. Det præciseres i direktivets tredje betragtning, at »det forekommer for tiden ikke nødvendigt at foretage en fuldstændig tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om varemærker«.
- 4 Direktivets tiende betragtning lyder:

»Den af det registrerede varemærke ydede beskyttelse, hvis formål navnlig er at sikre varemærkets funktion som angivelse af oprindelse, er fuldstændig i tilfælde af sammenfald mellem mærket og tegnet samt mellem varerne eller tjenesteydelserne; beskyttelsen gælder ligeledes i tilfælde af lighed mellem mærket og tegnet samt mellem varerne eller tjenesteydelserne; det er nødvendigt at fortolke

begrebet lighed på baggrund af risikoen for forveksling; det er en udtrykkelig betingelse for beskyttelsen, at der er risiko for forveksling, hvilket må vurderes på grundlag af adskillige faktorer, herunder bl.a. i hvor høj grad mærket er kendt på markedet, den association, som det anvendte eller registrerede tegn fremkalder, lighedsgraden mellem mærket og tegnet samt mellem de pågældende varer eller tjenesteydelser.«

- 5 Direktivets artikel 4, stk. 1, der opregner yderligere registreringshindringer og ugyldighedsgrunde vedrørende konflikter med ældre rettigheder, lyder:

»Et varemærke udelukkes fra registrering eller kan erklæres ugyldigt:

- a) såfremt det er identisk med et ældre varemærke, og de varer eller tjenesteydelser, for hvilke mærket er anmeldt eller registreret, er af samme art som de varer eller tjenesteydelser, for hvilke det ældre mærke er beskyttet
- b) såfremt der i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling, herunder at der er en forbindelse med det ældre varemærke, fordi det yngre mærke er identisk med eller ligner det ældre varemærke, og varerne eller tjenesteydelserne er af samme eller lignende art.«

6 Direktivets artikel 5, stk. 1, som vedrører de rettigheder, der er knyttet til varemærket, bestemmer:

»Det registrerede varemærke giver indehaveren en eneret. Indehaveren kan forbyde tredjemand, der ikke har hans samtykke, at gøre erhvervsmæssig brug af:

- a) et tegn, der er identisk med varemærket, for varer eller tjenesteydelser af samme art som dem, for hvilke varemærket er registreret

- b) et tegn, der er identisk med eller ligner varemærket, når de varer eller tjenesteydelser, der er dækket af varemærket, er af samme eller lignende art som dem, der er dækket af det pågældende tegn, og der som følge heraf i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling, herunder at der er en forbindelse med varemærket.«

De nationale bestemmelser

7 Reglerne om varemærker findes i Frankrig i bestemmelserne i lov af 4. januar 1991, som har været kodificeret siden 1992, og især i bog VII i lov om intellektuelle ejendomsrettigheder (JORF af 3.7.1992, s. 8801, herefter »loven«).

8 Lovens artikel L. 713-2 forbyder:

»[R]eproduktion, brug eller anbringelse af et mærke, selv med tilføjelse af ord som »formel, facon, system, efterligning, genre, metode« samt benyttelsen af et reproduceret mærke for varer eller tjenesteydelser af samme art som dem, der er angivet i registreringen.«

9 I samme lovs artikel L. 713-3 bestemmes:

»Såfremt der består en risiko for forveksling i offentlighedens bevidsthed, er det uden indehaverens samtykke forbudt

a) at reproducere, bruge eller anbringe et mærke samt at benytte et reproduceret mærke for varer eller tjenesteydelser af lignende art som dem, der er angivet i registreringen

b) at efterligne et mærke og bruge et efterlignet mærke for varer eller tjenesteydelser af samme eller lignende art som dem, der er angivet i registreringen.«

Hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 LTJ Diffusion driver virksomhed med design, produktion, markedsføring og forhandling af beklædning og beklædningsstilbehør, bl.a. nattøj, undertøj, strømper og hjemmesko til voksne og børn.

- 11 Selskabet er indehaver af et varemærke, der er registreret hos Institut national de la propriété industrielle (den franske varemærkemyndighed, herefter »INPI«) under nr. 17731, som blev anmeldt den 16. juni 1983 og fornyet den 14. juni 1993 (herefter »LTJ Diffusions varemærke«). Registreringen vedrører varer i klasse 25 i Nice-arrangementet af 15. juni 1957 vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, som ændret og revideret (herefter »Nice-arrangementet«), dvs. tekstilvarer, konfektion såvel som beklædning efter mål, herunder også støvler, sko og hjemmesko. Dette varemærke består af et enkelt ord, der er anmeldt i form af en håndskreven signatur, hvis bogstaver er forbundet, og som har en prik anbragt mellem de to ben i bogstavet A. Det ser således ud:

- 12 Selskabet Sadas driver virksomhed med postordresalg og udsender et katalog ved navn »Vertbaudet«. Selskabet sælger navnlig beklædningsgenstande og tilbehør hertil for børn.
- 13 Sadas er indehaver af et varemærke, der er registreret hos INPI under nr. 93.487.413, og som blev anmeldt den 29. september 1993 (herefter »Sadas' varemærke«). Registreringen, som blev offentliggjort den 25. marts 1994, vedrører bl.a. varerne i Nice-arrangementets klasse 25.
- 14 Dette varemærke, der er blevet anmeldt i form af store lodrette blokbogstaver, er følgende:

ARTHUR ET FÉLICIE

- 15 Som det fremgår af sagens akter, anvendes Sadas' varemærke i følgende form:

- 16 LTJ Diffusion fandt, at reproduktionen og brugen af Sadas' varemærke for beklædningsgenstande og tilbehør hertil for børn udgjorde en krænkelse af selskabets varemærke og anlagde sag mod Sadas ved tribunal de grande instance de Paris. Ved denne ret krævede selskabet, at der nedlægges forbud mod brug af Sadas' varemærke, at det konfiskeres, at dommen offentliggøres, og at mærket erklæres ugyldigt.
- 17 LTJ Diffusion påberåber sig i det væsentlige lovens artikel L. 713-2 og L. 713-3. Ifølge selskabet fortolkes forbuddet i lovens artikel L. 713-2 i fransk retspraksis og retslitteratur således, at det omfatter de tilfælde, hvor en særpræget bestanddel i et sammensat varemærke reproduceres, dvs. »delvis krænkelse«, såvel som de tilfælde, hvor enten en sådan bestanddel eller varemærket i dets helhed reproduceres med tilføjelse af bestanddele, der ikke anses for at gøre indgreb i varemærkets identitet, et forhold, der betegnes som »betydningsløs tilføjelse«.
- 18 LTJ Diffusion har endvidere gjort gældende, at såfremt anmeldelsen og brugen af Sadas' varemærke ikke udgør handlinger, hvorved selskabets varemærke krænkes som følge af reproduktion, hvilket omhandles i lovens artikel L. 713-2, udgør disse handlinger under alle omstændigheder en krænkelse ved efterligning, hvilket omhandles i lovens artikel L. 713-3. Der er nemlig risiko for forveksling mellem de to varemærker, idet ordet »Arthur« bevarer sit eget særpræg inden for Sadas' varemærke som helhed.

- 19 LTJ Diffusion har i øvrigt anført, at selskabets varemærke er et velkendt mærke som følge af den omfattende brug af mærket og de reklameudgifter, der er afholdt for at gøre det kendt.
- 20 Sadas har for sit vedkommende gjort gældende, at der ved bedømmelsen af, om der foreligger en krænkelse i lovens artikel L. 713-2's forstand, ikke skal foretages en vurdering hver for sig af de forskellige bestanddele, der udgør et tegn med særpræg. En reproduktion af en af bestanddelene i et sammensat varemærke eller en tilføjelse af bestanddele til de bestanddele, som et varemærke består af, henhører ikke under anvendelsesområdet for direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), idet denne kun vedrører brugen af et identisk tegn uden ændringer.
- 21 Tribunal de grande instance de Paris finder, at afgørelsen i hovedsagen afhænger af fortolkningen af begrebet reproduktion af et varemærke i lovens artikel L. 713-2's forstand og navnlig af spørgsmålet, om dette begreb som følge af anvendelsen af begreberne delvis krænkelse og betydningsløs tilføjelse omfatter mere end den identiske reproduktion af et tegn, der er anmeldt som varemærke.
- 22 Idet tribunal de grande instance de Paris har lagt til grund, at fortolkningen af begrebet reproduktion af et varemærke i lovens artikel L. 713-2's forstand skal være i overensstemmelse med fortolkningen af begrebet »tegn, der er identisk med varemærket«, der forekommer i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), har retten besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Vedrører forbuddet i artikel 5, stk. 1, litra a), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker alene en identisk reproduktion af det eller de

tegn, der udgør et varemærke, uden slettelser eller tilføjelser, eller er det herefter tillige forbudt

- 1) at reproducere den særprægede bestanddel af et mærke, der udgøres af flere tegn?
- 2) at reproducere samtlige de tegn, der udgør varemærket, såfremt andre tegn tilføjes til dem? «

Det præjudicielle spørgsmål

- 23 Med det præjudicielle spørgsmål spørger den forelæggende ret, hvorledes begrebet tegn, der er identisk med varemærket, i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), skal fortolkes.
- 24 I den i hovedsagen omhandlede sag er det uomtvistet, at der er gjort erhvervs-mæssig brug af Sadas' varemærke for varer af samme art som dem, for hvilke LTJ Diffusions varemærke er blevet registreret.

Indlæg til Domstolen

- 25 LTJ Diffusion gør gældende, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), skal fortolkes således, at det i praksis er muligt at sondre mellem denne bestemmelse og

direktivets artikel 5, stk. 1, litra b). Såfremt de berørte varer er af samme art — således som det er tilfældet i hovedsagen — må der sondres mellem delvis krænkelse og krænkelse med en betydningsløs tilføjelse, som omfattes af direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), og krænkelse i form af ren efterligning, der omfattes af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b).

- 26 Ifølge LTJ Diffusion begås varemærkekrænkelser hyppigt derved, at de, der vil snylte på et varemærke, der har et vist renommé, reproducerer dette mærke og samtidig tilføjer det et tegn, der ikke berører dets identitet.
- 27 For at afgøre, om et tegn er identisk med varemærket i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a)'s forstand, skal det ifølge selskabet undersøges, om det nævnte tegn udgør en begrebsmæssig enhed, inden for hvilken varemærket mister sin individuelle karakter og dermed enhver adskillelsesevne, idet det smelter sammen med denne enhed. Der må i den forbindelse tages hensyn til brugen af varemærket og dets position på det pågældende marked samt til, om det er et velkendt mærke, hvorimod det ikke skal undersøges, om der er risiko for forveksling.
- 28 Sadas, Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen har anført, at udtrykket »tegn, der er identisk med varemærket« i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), skal forstås i snæver forstand.
- 29 Sadas finder, at et tegn, der er identisk med varemærket i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a)'s forstand, skal bestå af de samme bestanddele som varemærket, og disse skal være placeret på samme måde og i den samme rækkefølge, dvs. udgøre en efterligning i streng forstand og en slavisk reproduktion af mærket.

- 30 Sadas har endvidere gjort gældende, at begrebet »delvis krænkelse« og »krænkelser ved en betydningsløs tilføjelse« ikke må anvendes efter fællesskabsretten, der ikke tillader, at et varemærke opdeles i sine enkelte bestanddele med henblik på at afgøre, om der foreligger en forvekslingsrisiko i direktivets artikel 5, stk. 1, litra b)'s forstand, men foreskriver, at varemærket skal bedømmes i sin helhed. Såfremt et varemærke ikke reproduceres identisk, således som det omhandles i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), men der foretages en delvis reproduktion af det eller en tilføjelse til det, er det direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), der finder anvendelse, ifølge hvilken varemærkeindehaveren kun kan forbyde brugen af et tegn, hvis der i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling.
- 31 Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen bemærker, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), giver et varemærke fuldstændig beskyttelse over for et identisk tegn. De henviser til direktivets tiende betragtning, hvorefter det er en udtrykkelig betingelse for den beskyttelse, der er knyttet til et registreret varemærke, at der er risiko for forveksling. Denne fuldstændige beskyttelse er ikke betinget af, at forvekslingsrisikoen bevises, og ordet »identisk«, der anvendes i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), skal derfor forstås i ganske snæver forstand.
- 32 Kommissionen har henvist til artikel 16 i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (»TRIPs-aftalen«), der er indeholdt i bilag I C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, som er indgået på Fællesskabets vegne, for så vidt angår de områder, der hører under dets kompetence, ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 (EFT L 336, s. 1), og Kommissionen har herefter understreget, at der kun kan formodes at bestå en forvekslingsrisiko, såfremt der er identitet mellem varemærket og tegnet og mellem de af mærket dækkede varer, således som det bestemmes i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a). Ved at benytte udtrykket »tegn, der er identisk med varemærket«, har fællesskabslovgiver ønsket at begrænse anvendelsen af den nævnte formodning til de tilfælde, hvor tegnet og mærket er fuldstændig ens.

- 33 Kommissionen bemærker, at hvis det gøres for let at anse et tegn for at være identisk med et registreret varemærke, vil dette udvide adgangen til at forbyde brugen af et tegn, uden at en forvekslingsrisiko er bevist, ud over de situationer, hvor en sådan risiko kan formodes at foreligge.
- 34 Det Forenede Kongeriges regering har anført, at udgangspunktet om, at der skal foretages en helhedsvurdering af spørgsmålet om lighed mellem et tegn og et varemærke, således som dette er registreret, også har gyldighed for bedømmelsen af spørgsmålet, om der er identitet mellem et tegn og et varemærke i forbindelse med anvendelsen af direktivets artikel 5, stk. 1, litra a).
- 35 Ifølge Det Forenede Kongeriges regering bør den forelæggende ret undersøge det af Sadas anvendte tegn med udgangspunkt i gennemsnitsforbrugerens opfattelse og anlægge en helhedsbedømmelse af dette tegn. Det er kun i det tilfælde, hvor tegnet, når det bedømmes i sin helhed, er identisk med et varemærke, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), finder anvendelse. Det Forenede Kongeriges regering finder, at såfremt det anvendte tegn afviger fra det registrerede varemærke, fordi det indeholder yderligere særprægede bestanddele, kan tegnet og mærket principielt ikke anses for at være identiske.
- 36 Den franske regering gjorde under retsmødet gældende, at det er vanskeligt at afvise en restriktiv fortolkning af det identitetsbegreb, der anvendes i direktivets artikel 5, stk. 1, litra a). Kun på grundlag af en sådan fortolkning opnås en effektiv gennemførelse af den i direktivet fastsatte beskyttelsesordning for de tilfælde, hvor der blot foreligger lighed i direktivets artikel 5, stk. 1, litra b)'s forstand.
- 37 Den franske regering har anført, at efter forelæggelsen af det præjudicielle spørgsmål er der sket en udvikling i fransk retspraksis, således at retstvister vedrørende delvis reproduktion af varemærker eller fuldstændig reproduktion heraf med tilføjelse af visse bestanddele udelukkende behandles som en krænkelse

ved efterligning, der i snæver forstand omfattes af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), og ikke som en varemærkekrænkelse, der omfattes af direktivets artikel 5, stk. 1, litra a). Forbuddet i denne sidstnævnte bestemmelse omfatter principielt kun en identisk reproduktion og kan hverken omfatte reproduktion af den særprægede bestanddel af et varemærke, der er sammensat af flere tegn, eller en reproduktion af samtlige tegn, der udgør et varemærke, når der tilføjes dem andre tegn.

Domstolens besvarelse

- 38 Det bemærkes indledningsvis, at Domstolen med henblik på at give den nationale ret, som har forelagt spørgsmålet, den fornødne vejledning, kan inddrage EF-regler, som den nationale ret ikke har henvist til i spørgsmålet (jf. dom af 20.3.1986, sag 35/85, Tissier, Sml. s. 1207, præmis 9, og af 18.11.1999, sag C-107/98, Teckal, Sml. I, s. 8121, præmis 39).
- 39 Som det fremgår af nærværende doms præmis 11, 13 og 16, blev LTJ Diffusions varemærke registreret før Sadas' varemærke, og LTJ Diffusion har for den forelæggende ret ikke alene krævet, at der nedlægges forbud mod brug af varemærket, at det konfiskeres, og at dommen offentliggøres, men også, at Sadas' varemærke erklæres ugyldigt.
- 40 Det bemærkes imidlertid, at det er direktivets artikel 4, der fastlægger de yderligere registreringshindringer og ugyldighedsgrunde vedrørende konflikter med ældre rettigheder. Det bestemmes således i artikel 4, stk. 1, litra a), at et registreret varemærke kan erklæres ugyldigt, såfremt det er identisk med et ældre

varemærke, og de varer eller tjenesteydelser, for hvilke mærket er registreret, er af samme art som de varer eller tjenesteydelser, for hvilke det ældre mærke er beskyttet.

- 41 Betingelserne for anvendelse af direktivets artikel 4, stk. 1, litra a), svarer i det væsentlige til betingelserne for anvendelse af direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), som fastlægger, hvornår varemærkeindehaveren kan forbyde tredjemand at gøre brug af tegn, der er identiske med hans mærke. Der er en lignende overensstemmelse mellem artikel 8, stk. 1, litra a), og artikel 9, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1).
- 42 Direktivets artikel 4, stk. 1, litra a), og artikel 5, stk. 1, litra a), er begge relevante for afgørelsen i hovedsagen, og den forelæggende ret skal følgelig forsynes med en fortolkning, der vedrører begge disse bestemmelser.
- 43 Det skal i den forbindelse præciseres, at det forelagte spørgsmål nedenfor alene vil blive undersøgt med henblik på direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), men at fortolkningen, der fastlægges som resultat af denne undersøgelse, ligeledes vil finde anvendelse på direktivets artikel 4, stk. 1, litra a), idet den nævnte fortolkning kan overføres tilsvarende på denne sidstnævnte bestemmelse.
- 44 For så vidt angår besvarelsen af spørgsmålet bemærkes, at ifølge fast retspraksis er det varemærkets grundlæggende funktion at garantere den identiske oprindelse af varen eller tjenesteydelser, der er omfattet af varemærket, over for forbrugeren eller den endelige bruger, som dermed sættes i stand til uden risiko for forveksling at adskille varen eller tjenesteydelser fra varer eller tjenesteydelser med en anden

oprindelse (jf. dom af 10.10.1978, sag 3/78, Centrafarm, Sml. s. 1823, præmis 11 og 12, af 12.10.1999, sag C-379/97, Upjohn, Sml. I, s. 6927, præmis 21, og af 12.11.2002, sag C-206/01, Arsenal Football Club, Sml. I, s. 10273, præmis 48).

45 Fællesskabslovgiver har anerkendt dette som varemærkets grundlæggende funktion ved i direktivets artikel 2 at bestemme, at tegn, der kan gengives grafisk, alene kan udgøre et varemærke, såfremt de er egnede til at adskille en virksomheds varer eller tjenesteydelser fra andre virksomheders (jf. dom af 4.10.2001, sag C-517/99, Merz & Krell, Sml. I, s. 6959, præmis 23, og Arsenal Football Club-dommen, præmis 49).

46 For at sikre denne oprindelsesgaranti, må varemærkeindehaveren beskyttes mod konkurrenter, som måtte ønske at misbruge mærkets stilling og omdømme til at sælge produkter, der retsstridigt er forsynet med dette mærke (jf. dom af 11.11.1997, sag C-349/95, Loendersloot, Sml. I, s. 6227, præmis 22, og Arsenal Football Club-dommen, præmis 50).

47 Beskyttelsen af varemærkeindehaveren sikres i direktivets artikel 5, som fastsætter, hvilke rettigheder der er knyttet til et registreret mærke, og hvis stk. 1 bestemmer, at et sådant mærke giver indehaveren en eneret, og at indehaveren inden for visse grænser kan forbyde tredjemand at gøre erhvervsmæssig brug af hans mærke (jf. i denne retning dom af 4.11.1997, sag C-337/95, Parfums Christian Dior, Sml. I, s. 6013, præmis 34).

48 Med hensyn til direktivets artikel 5, stk. 1, litra b), har Domstolen allerede fastslået, at denne bestemmelse kun finder anvendelse, hvis der på grund af identitet eller lighed mellem tegn og varemærker og mellem de heraf omfattede

varer eller tjenesteydelser i offentlighedens bevidsthed er risiko for forveksling (dom af 22.6.2000, sag C-425/98, Marca Mode, Sml. I, s. 4861, præmis 34).

- 49 Det må derimod konstateres, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), ikke kræver bevis for en sådan risiko som betingelse for, at der ydes fuldstændig beskyttelse i tilfælde af identitet mellem tegnet og varemærket såvel som mellem varerne eller tjenesteydelserne.
- 50 Kriteriet for, at der er identitet mellem tegnet og varemærket, skal fortolkes restriktivt. Det følger således af selve definitionen af identitetsbegrebet, at de to bestanddele, der sammenlignes, på alle punkter er de samme. I øvrigt bemærkes, at den fuldstændige beskyttelse, der sikres i medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), såfremt et tegn, der er identisk med varemærket, bruges for varer eller tjenesteydelser af samme art som dem, for hvilke mærket er registreret, ikke kan udvides ud over de situationer, for hvilke den er blevet fastsat, navnlig ikke til de situationer, hvor der gives den særlige beskyttelse i medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, litra b).
- 51 Det følger af det anførte, at der er identitet mellem tegnet og varemærket, såfremt tegnet uden ændring eller tilføjelse reproducerer alle de bestanddele, der udgør varemærket.
- 52 Det bemærkes dog, at spørgsmålet, om tegnet og varemærket opfattes som identiske, må besvares på grundlag af en helhedsvurdering, der foretages af en gennemsnitsforbruger, der anses for at være almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet. I forhold til en sådan forbruger fremkalder tegnet imidlertid et helhedsindtryk. Gennemsnitsforbrugeren har således kun sjældent mulighed for at foretage en direkte sammenligning mellem tegnene og varemærkerne, men må stole på det ufuldstændige billede, han i erindringen har af dem.

Hertil kommer, at opmærksomhedsniveauet kan variere, alt efter hvilken kategori af varer eller tjenesteydelser, der er tale om (jf. i denne retning dom af 22.6.1999, sag C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Sml. I, s. 3819, præmis 26).

- 53 Når et tegn og et varemærke opfattes som identiske, er dette ikke et resultat af en direkte sammenligning af alle de karakteristiske træk ved de sammenlignede bestanddele, og det er derfor muligt, at ubetydelige forskelle mellem tegnet og varemærket kan blive overset af en gennemsnitsforbruger.
- 54 Det stillede spørgsmål skal herefter besvares med, at direktivets artikel 5, stk. 1, litra a), skal fortolkes således, at et tegn er identisk med varemærket, såfremt tegnet uden ændring eller tilføjelse reproducerer alle de bestanddele, der udgør varemærket, eller såfremt tegnet, når det betragtes i sin helhed, udviser forskelle, der er så ubetydelige, at de kan blive overset af en gennemsnitsforbruger.

Sagens omkostninger

- 55 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af tribunal de grande instance de Paris ved dom af 23. juni 2000, for ret:

Artikel 5, stk. 1, litra a), i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker skal fortolkes således, at et tegn er identisk med varemærket, såfremt tegnet uden ændring eller tilføjelse reproducerer alle de bestanddele, der udgør varemærket, eller såfremt tegnet, når det betragtes i sin helhed, udviser forskelle, der er så ubetydelige, at de kan blive overset af en gennemsnitsforbruger.

Rodríguez Iglesias

Wathelet

Schintgen

Gulmann

Jann

Macken

Colneric

von Bahr

Cunha Rodrigues

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. marts 2003.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitssekretær

Præsident